

VERSCHILLENDE STADSDELEN, VERSCHILLENDE SCHOOLLOOPBANEN?

Krachtvoerlezing
17 mei 2016

Ruben Fukkink, Sandra van Otterloo (HvA)
Lotje Cohen, Merel van der Wouden (OIS)
& Bonne Zijlstra (UvA)

OPZET KRACHTVOERLEZING VANDAAG

- **Korte introductie**
 - door Louise Elffers
- **Presentatie** Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding (HvA) & Onderzoek, Informatie en Statistiek (Gemeente Amsterdam)
 - Op basis van analyse van data gemeente Amsterdam/OJZ
- **Discussie** van de resultaten: interactief
 - o.l.v. Louise Elffers
- ***Eindrapport is binnenkort beschikbaar*** via site Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding en OIS

'NEIGHBOURHOOD EFFECTS'

Wat weten we uit (inter)nationaal onderzoek?

INVLOED VAN BUURT OP ONTWIKKELING JEUGDIGE

Klassieke studie uit VS:

Wilson (1987), *The Truly Disadvantaged. The Inner City, the Underclass, and Public Policy*

Later ook studies in **Europese landen** en in **Europese steden**

- Bevestigen 'neighbourhood'-effecten – nu in Europese context
- Bevestigen 'neighbourhood'-effecten – nu in context van steden → stadsdeel-effecten

Effecten zijn minder groot dan in Amerikaanse studies

Landen:

België (Fleischmann, Deboosere, Neels, & Phalet, 2013); Groot-Brittannië (McCullough, 2006); Nederland (Nieuwenhuis e.a., 2013; Sykes & Musterd, 2011); Schotland (Furlong, Biggart, & Cartmel, 1996; Garner & Raudenbush, 1991); Zweden (Andersson, 2004)

Europese steden:

Athene (Maloutas, 2007); Berlijn (Helbig, 2010); Helsinki (Kauppinen, 2007; 2008); Oslo (Brattbakk, 2014; Brattbakk & Wessel, 2013); Zurich (Zangger, 2015)

'NEIGHBOURHOOD EFFECTS' OP ONDERWIJSPRESTATIES

Recente meta-analyse van Nieuwenboer & Hooimeijer (online sinds juli 2015)

Schoolprestaties zijn zwakker als:

- Armere buurt
- Hoge proportie migranten
- Sociaal zwakkere structuur
- Relatief slecht onderwijsklimaat

} Effecten zijn groter in VS dan in Europa (m.n. onderwijsklimaat)

Ook: 'high-end effect' gevonden van "betere" buurten

VRAGEN OVER 'NEIGHBOURHOOD EFFECTS'

Er zijn significante verschillen tussen ontwikkeling van jeugdigen uit verschillende buurten. Maar ...

Vraag 1:

Zijn het invloeden (= causaal) of **verbanden** (= correlatie)?

Vraag 2:

Bestaan 'neighbourhood effects' nog steeds als we **rekening houden met 'klassieke' variabelen van leerlingen en scholen?**

} grootschalig onderzoek is nodig – binnen (relatief) homogene groepen – met modellen met meerdere verklarende variabelen

ONDER- / OVERADVIES: WAT WETEN WE UIT NLSE STUDIES?

Studies in de jaren '90 wezen op overadvisering van bepaalde groepen en in bepaalde gebieden → G4, m.n. Amsterdam

Latere studies: verband werd zwakker

Meest recente studies: weinig onder-/overadvisering van bepaalde groepen of in bepaalde regio's

Zie o.a. *Babeliowsky & Boer (2007)*; *CBS (2008)*; *Claassen & Mulder (2003)*; *DMO (2007)*; *Driessen (2006)*; *Dronkers e.a. (1998)*; *ITS (2007)*; *O+S (2010)*; *Timmermans, Kuyper, & van der Werf (2013)*

ONDERZOEKSVRAGEN

A'damse schoolloopbaan op 2 kritische momenten:

1. Is er sprake van relatief frequentere **overadvisering*** van Amsterdamse leerlingen in verschillende stadsdelen, rekening houdend met relevante kenmerken van leerlingen en scholen?
2. Is er sprake van een relatief lager **onderbouwrendement** bij Amsterdamse havo/vwo-leerlingen in verschillende stadsdelen, rekening houdend met leerling- en schoolkenmerken?

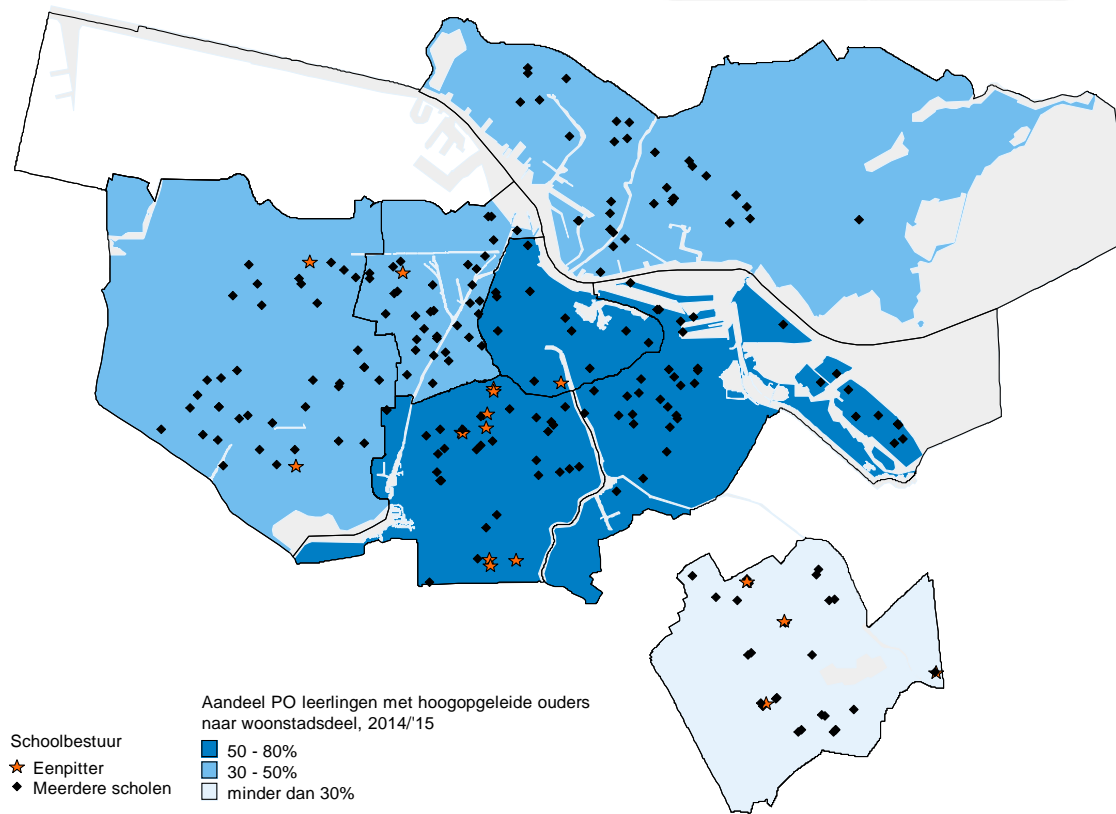
* *Overadvisering: ten opzichte van de Cito-toets*

KORT OVER ONDERWIJS A'DAM

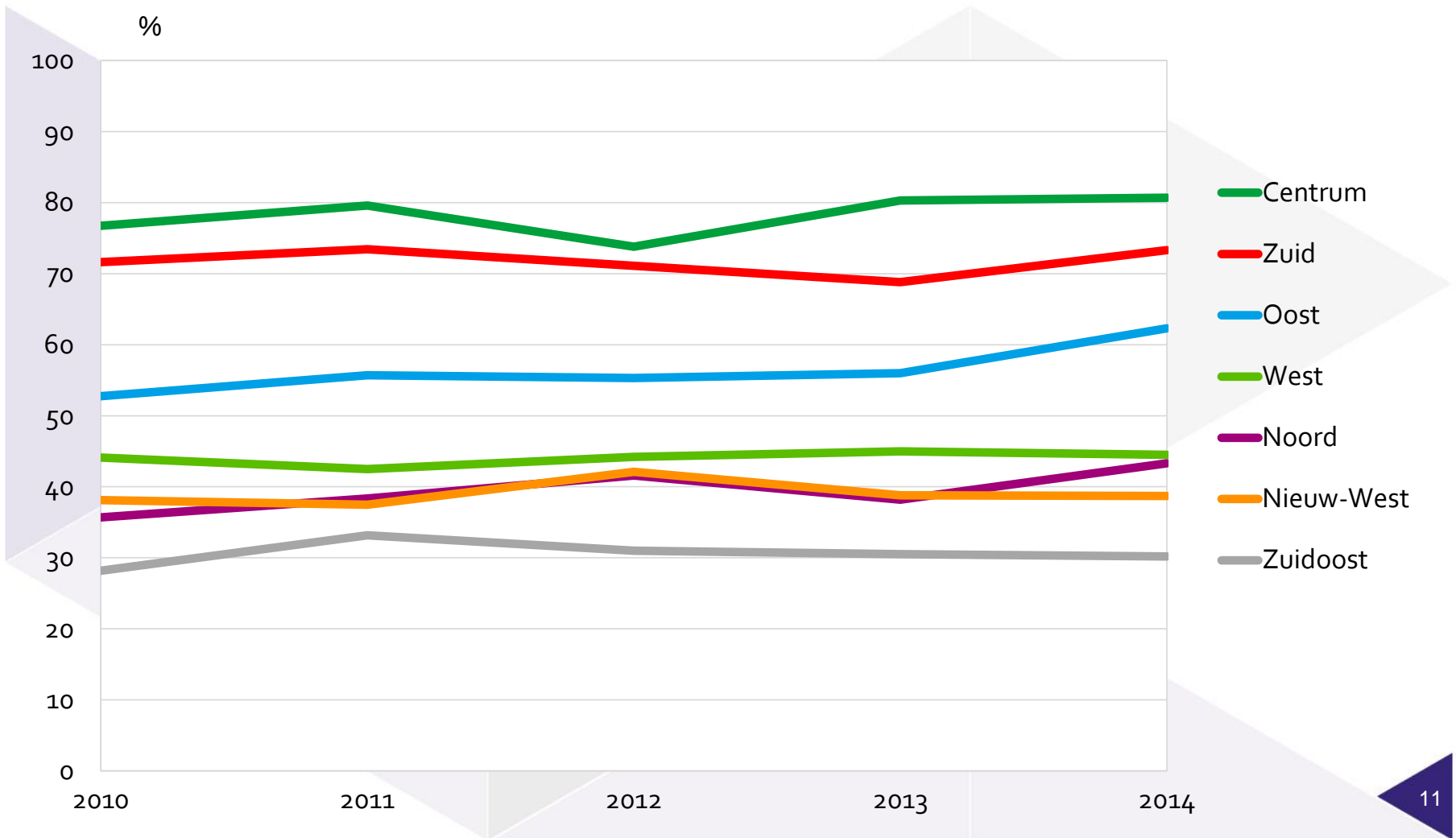
CREATING TOMORROW

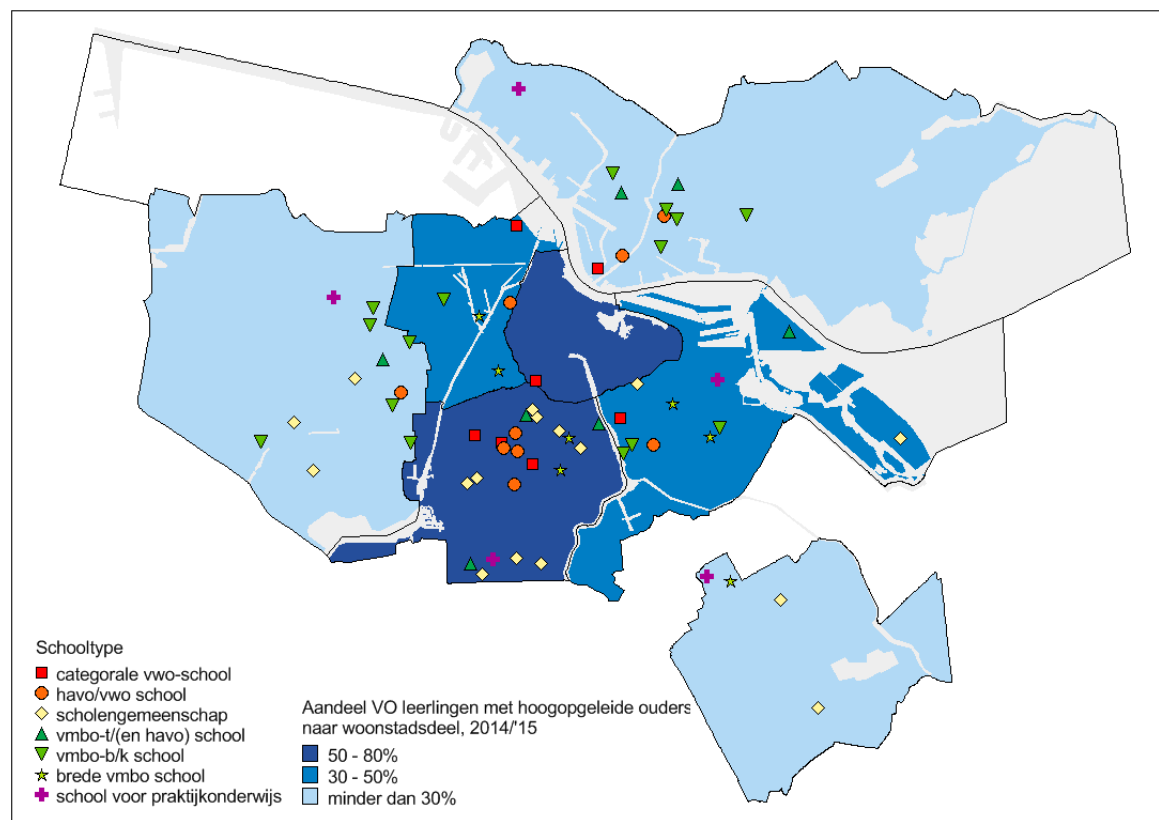
AANDEEL PO-LEERLINGEN MET HOOGOPGELEIDE OUDERS EN VERDELING VAN DE TYPEN SCHOLEN, 2014-'15

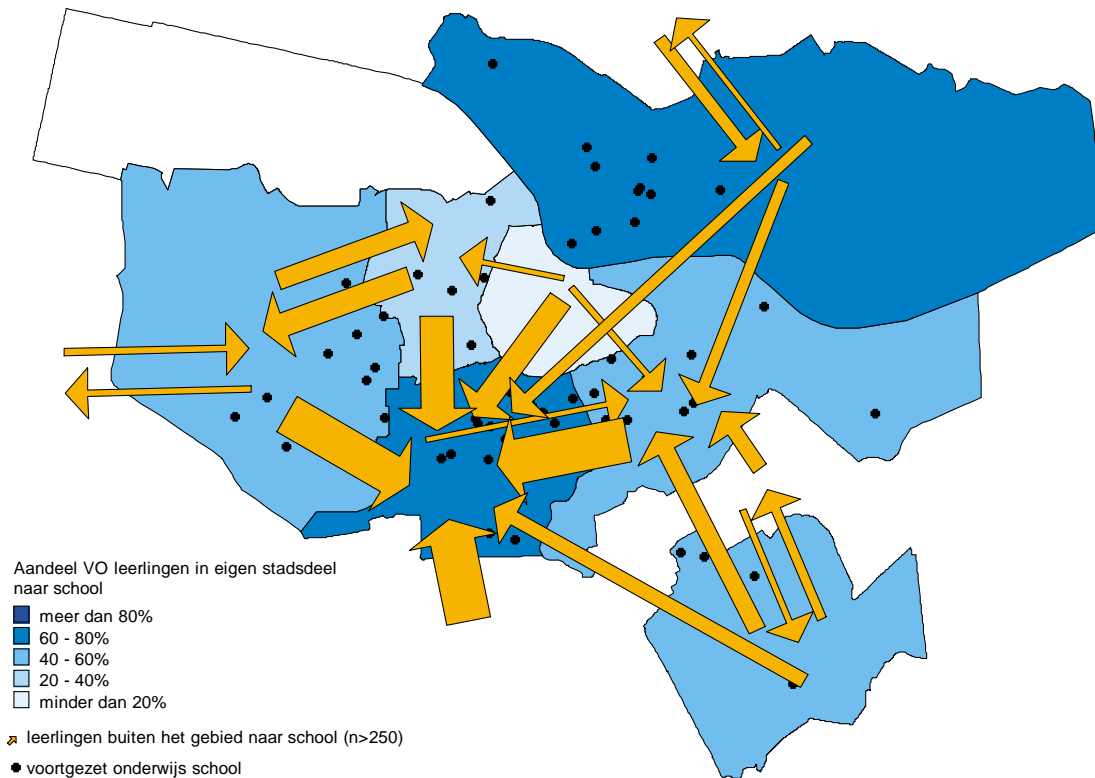
AANDEEL HAVO/VWO ADVIEZEN PER STADSDEEL

AANDEEL VO-LEERLINGEN MET HOOGOPGELEIDE OUDERS EN VERDELING VAN DE TYPEN SCHOLEN, 2014-'15

LEERLINGENSTROMEN VAN WOONBUURT NAAR VO SCHOOL, 2014/15

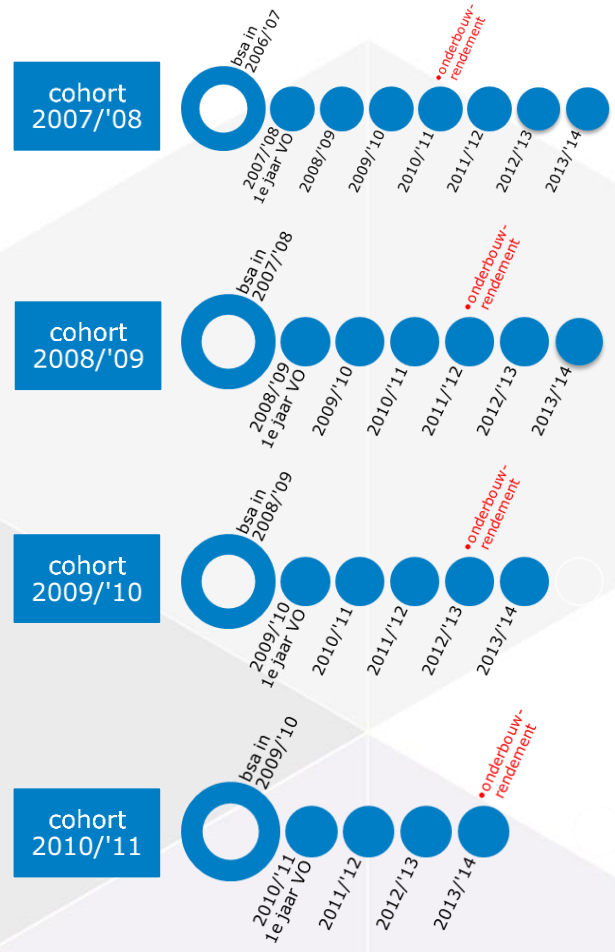

OVER ONZE STUDIE

CREATING TOMORROW

4 cohorten onderzocht

OVER OVERADVISING (A)

CREATING TOMORROW

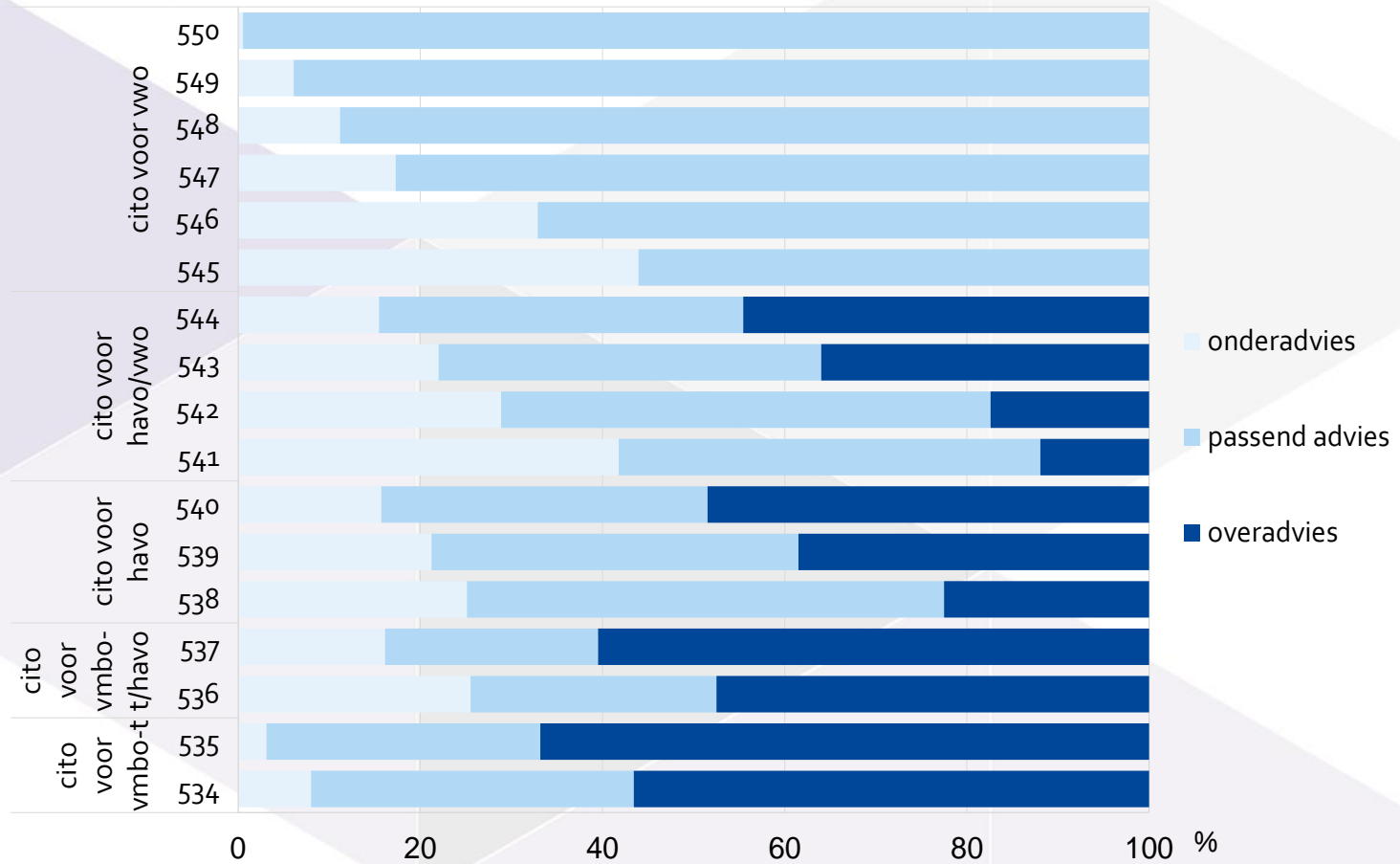

DEFINITIES VAN BEGRIPPEN

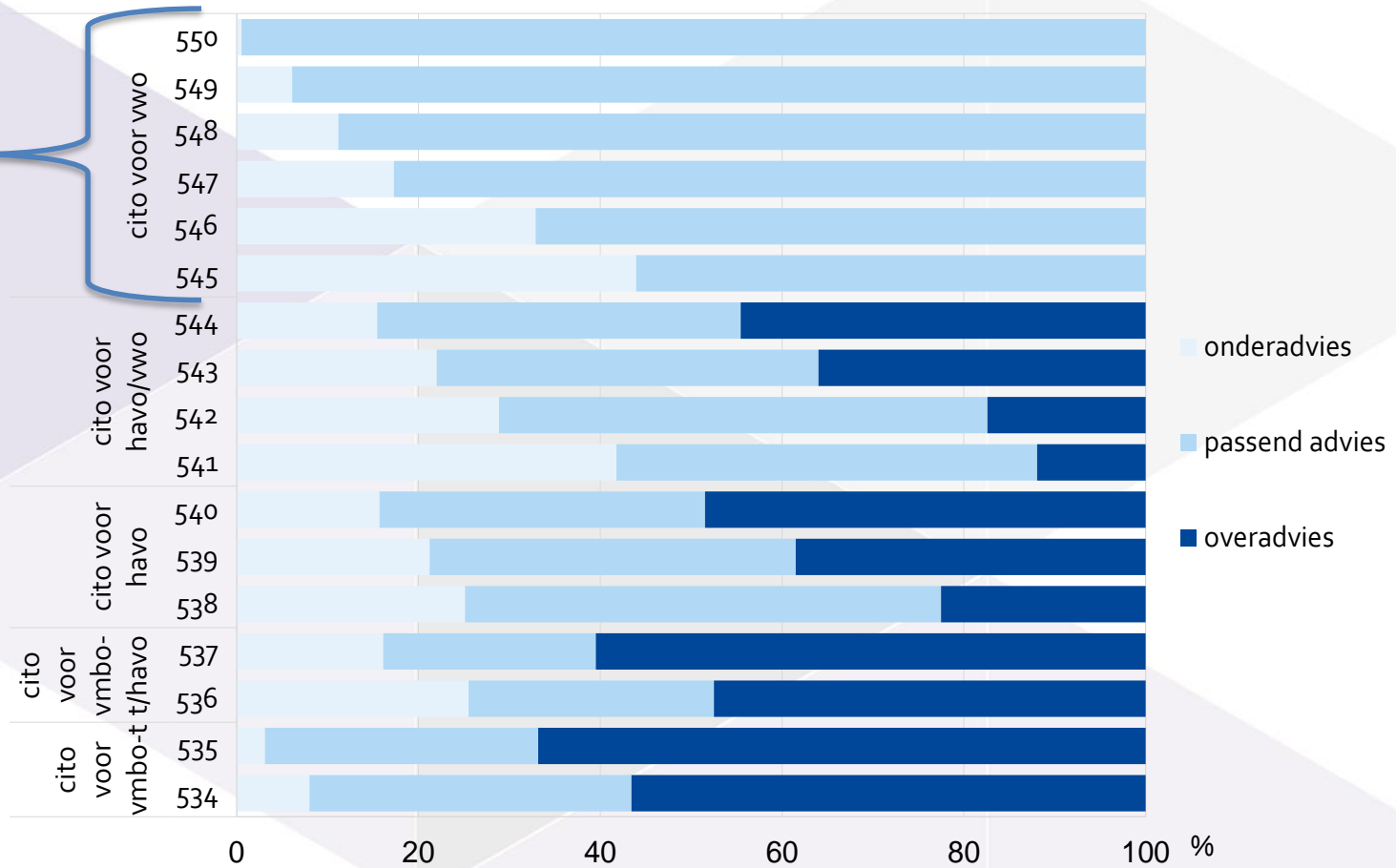
Overadvisering = Basisschooladvies > Cito

- Vanaf Cito-score 534 (vmbo-t) t/m 544 (havo/vwo)
- Zonder Cito-scores die recht geven op rechtstreekse plaatsing vwo (overadvisering is hier per definitie niet mogelijk)

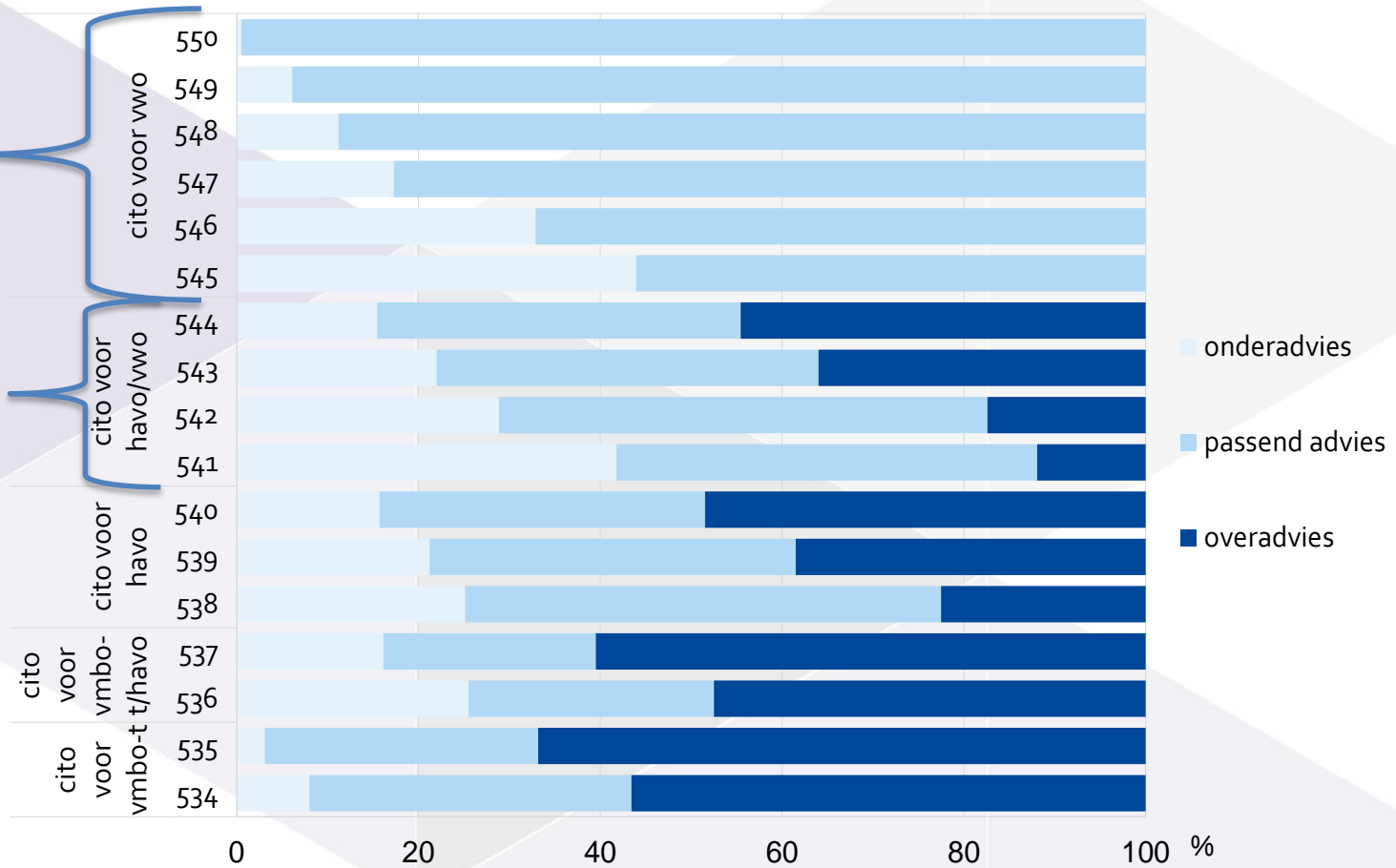
BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

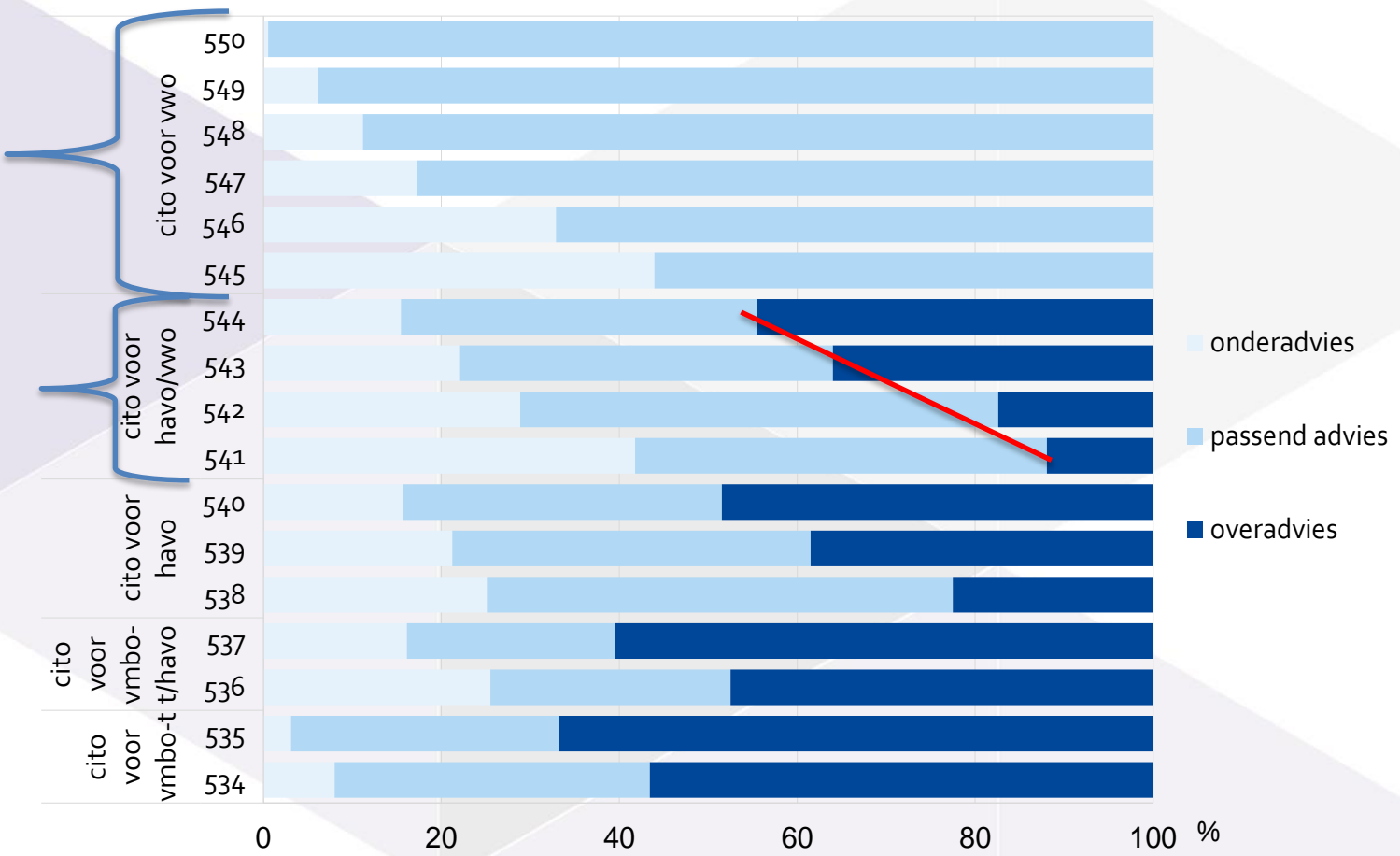
BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

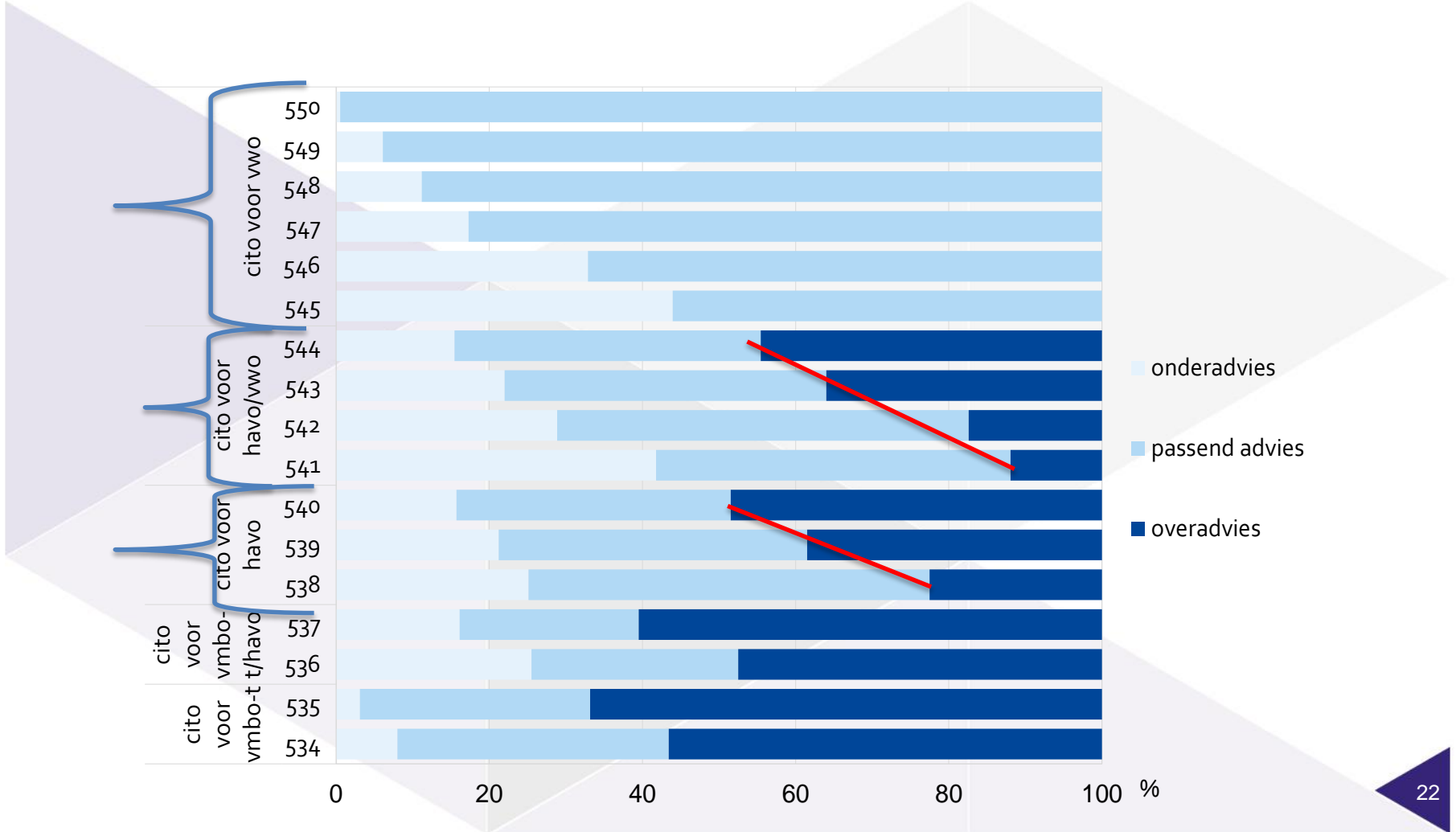
BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

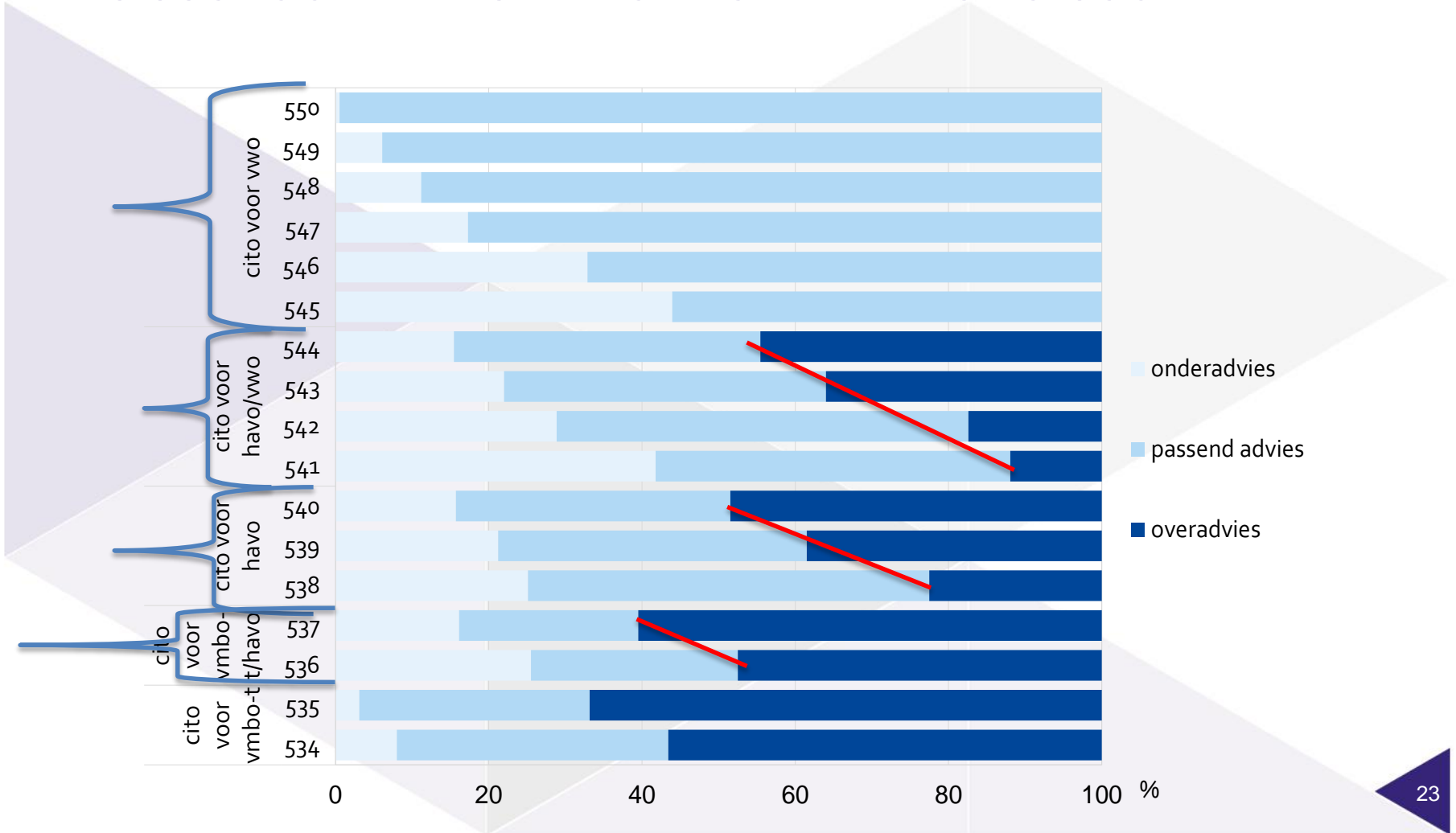
BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

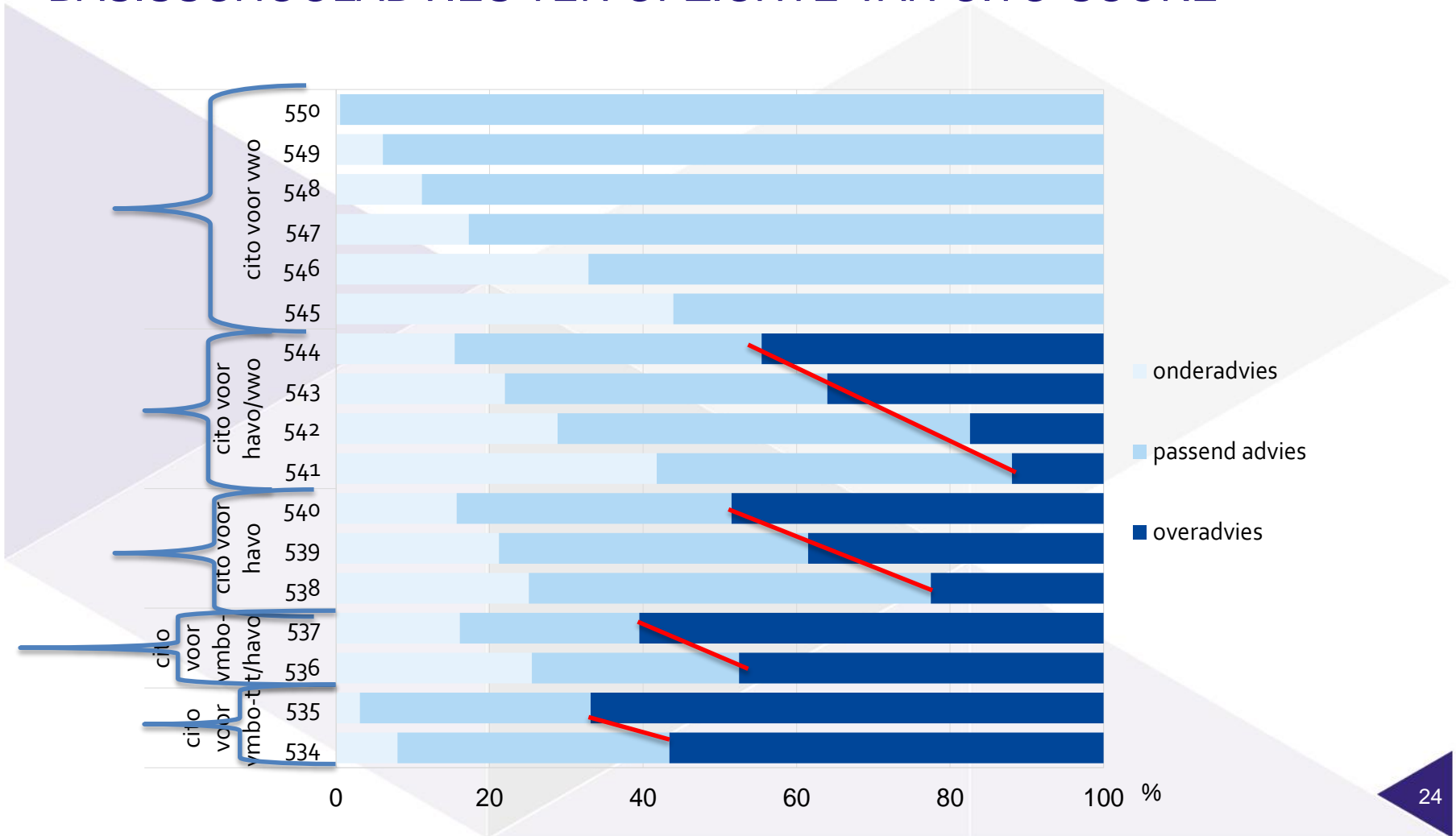
BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

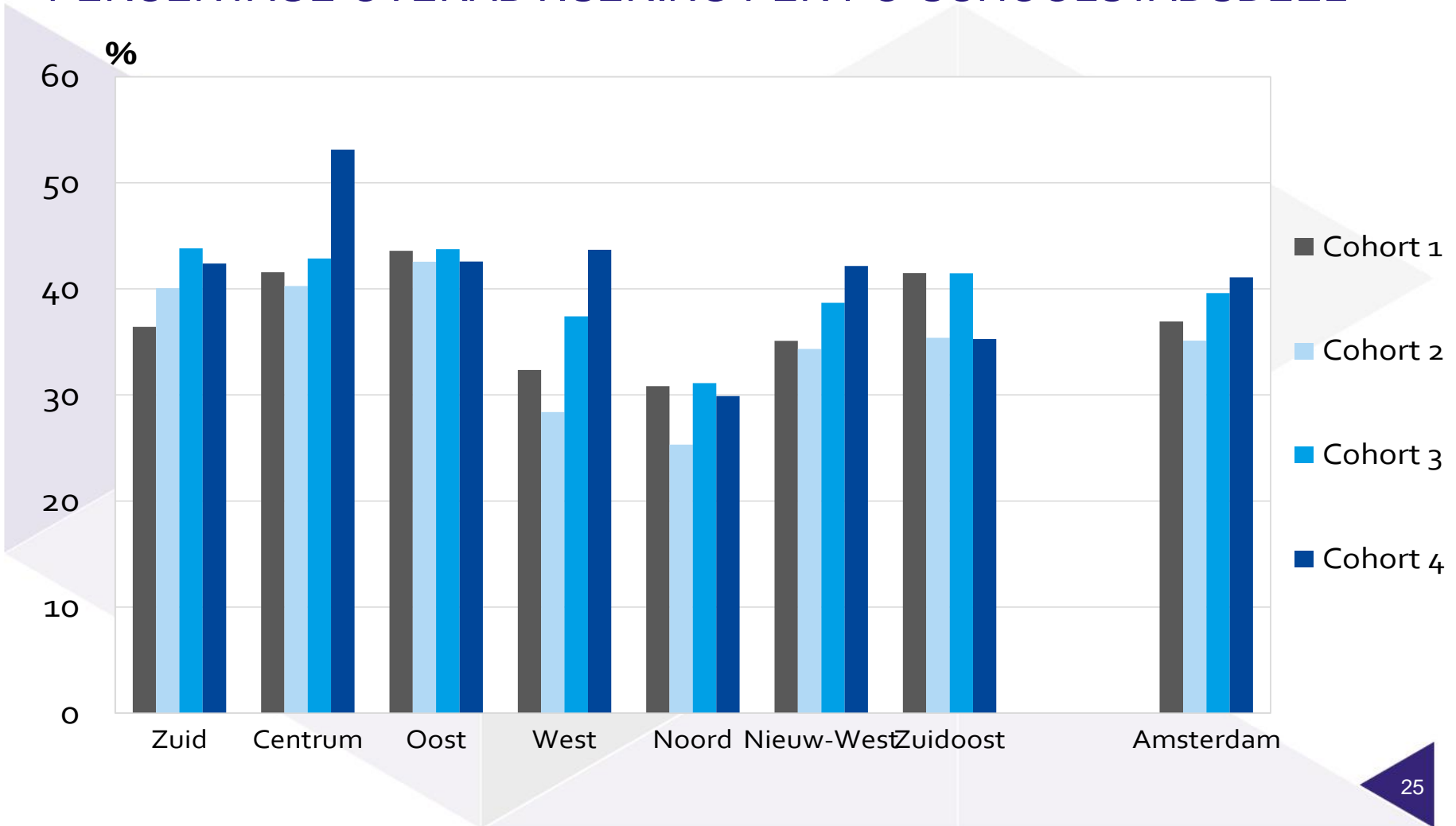
BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

BASISSCHOOLADVIES TEN OPZICHTE VAN CITO-SCORE

PERCENTAGE OVERADVISINGERING PER PO-SCHOOLSTADSDEEL

VOORSPELLERS VAN OVERADVISING

Cohort	1	2	3	4	Totaal
Leerling					
Seks: jongen					0x
Niet-westers					0x
Jongen * niet-westers					0x
Cito-score: vmbo	+	+	+	+	4x
Cito-score: vmbo-havo	+	+	+	+	4x
Cito-score havo	+	+	+	+	4x
Cito-score havo-vwo	baseline	baseline	baseline	baseline	-
School					
Cito-score (gem.) school	-		-	-	3x
SES-school laag					0x
SES-school hoog					0x
Eénpitter	+	+	+		3x

OVERADVISING: *NEIGHBOURHOOD EFFECTS?*

Stadsdeel	Cohort 1	2	3	4	Totaal
Zuidoost				-	1x
Oost					0x
Zuid					0x
West					0x
Nieuw-West					0x
Noord				-	1x
Centrum	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>

PROFIEL VOOR OVERADVIES

Vaker overadvies als ...

Lage Cito-score van Iln.
(bijv. voor vmbo-t)

Vanuit PO-perspectief:
Gemiddelde Cito-score
van de school is laag
De school is een éénpitter

Minder vaak overadvies als ...

Hoge Cito-score van Iln.
(voor havo/vwo)

Vanuit PO-perspectief:
Gemiddelde Cito-score
van de school is hoog
De school is onderdeel
van een groter
verband

OVER ONDERBOUWRENDEMENT (B)

havo/vwo

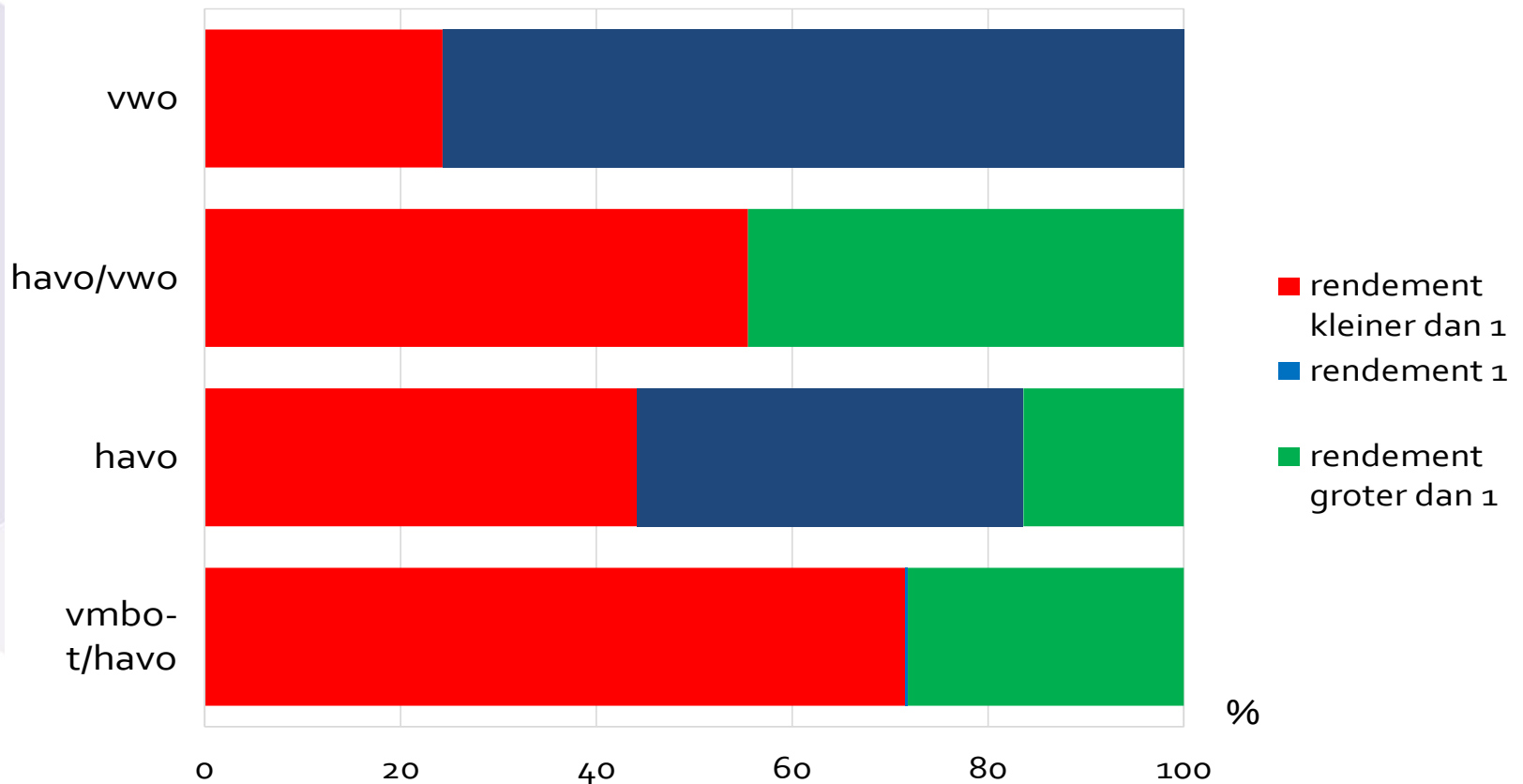

DEFINITIES VAN BEGRIPPEN

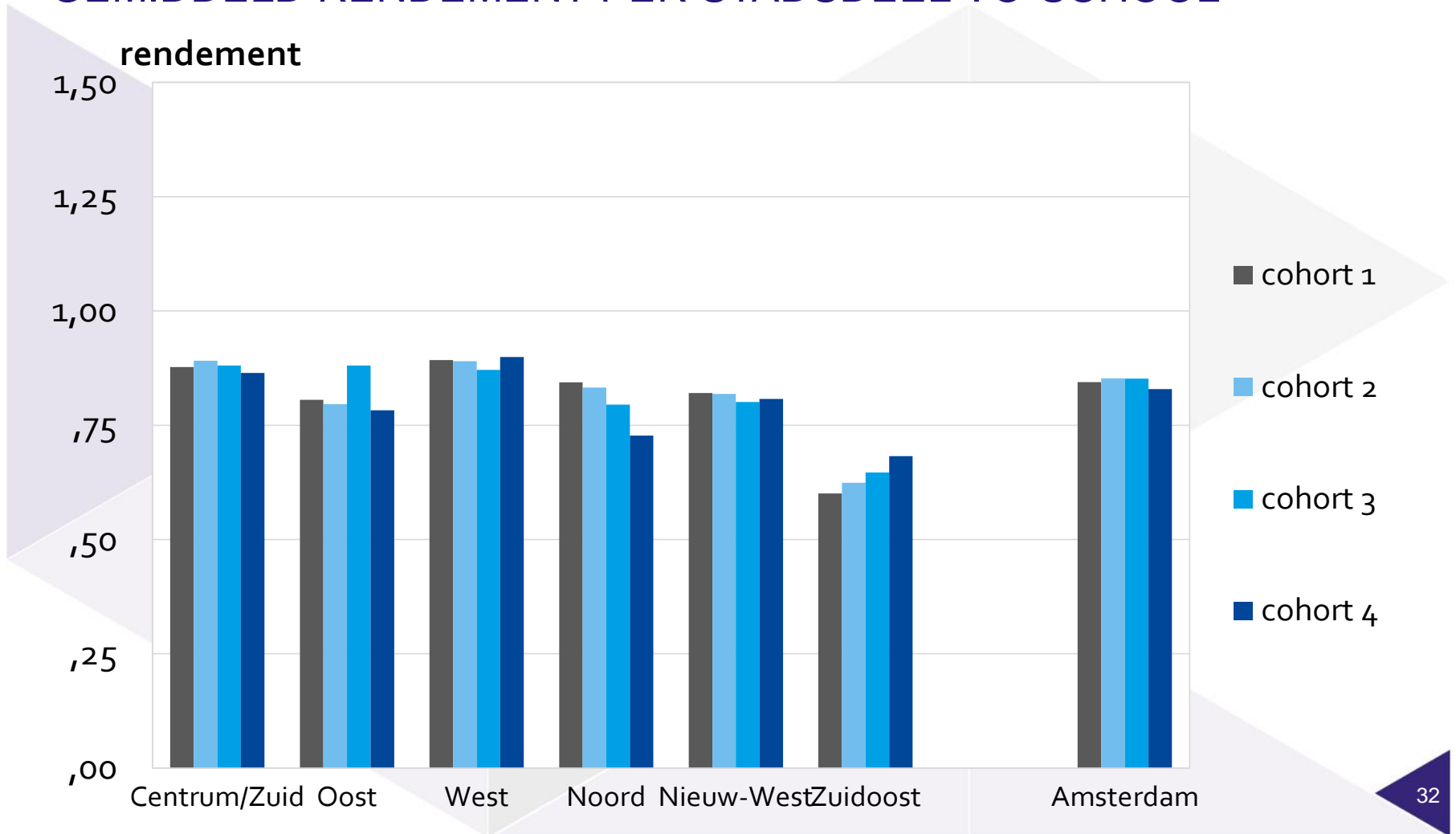
Onderbouwrendement

- Definitie gehanteerd van Onderwijsinspectie:
formule met afstroom/opstroom, zittenblijven
- Uitgaand van de 4e klas omdat een deel van de leerlingen in de derde klas nog in een gemengde brugklas zit

VERDELING RENDEMENT PER BASISCHOOLADVIES

GEMIDDELD RENDEMENT PER STADSDEEL VO-SCHOOL

VOORSPELLERS RENDEMENT ONDERBOUW

Cohort	1	2	3	4	Totaal
Leerling					
Sekse: jongen	-	-	-	-	4x
Niet-westers					0x
Jongen * niet-westers					0x
Onderadvies	+	+	+	+	4x
Overadvies	-	-	-	-	4x
SES-school laag PO			-	-	2x
SES-school hoog PO			+		1x
School					
Afstroommogelijkheid VO	-		-	-	3x
Opstroommogelijkheid VO					0x

ONDERBOUWRENDEMENT: *NEIGHBOURHOOD EFFECTS?*

Stadsdeel basisschool	Cohort 1	2	3	4	Totaal
Stadsdeel Zuidoost			+		1x
Stadsdeel Oost		+	+		2x
Stadsdeel Noord			+		1x
Stadsdeel West			+		1x
Stadsdeel Nieuw-West		+	+		2x
Zuid					0x
Centrum					0x
Stadsdeel middelbare school					
Zuidoost					0x
Oost					0x
Noord			+		1x
West					0x
Nieuw-West					0x
Centrum-Zuid	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>	<i>baseline</i>

PROFIEL VOOR ONDERBOUWRENDEMENT

Lager rendement als ...

Jongen

SES is laag

Vanuit PO-perspectief:

Overadvies van de
basisschool

Vanuit VO-perspectief:

Afstroom is mogelijk

Hoger rendement als ...

Meisje

SES is hoog

Vanuit PO-perspectief:

Onderadvies van de
basisschool

Vanuit VO-perspectief:

Afstroom is niet mogelijk

TOT SLOT

Verschillen de stadsdelen?

Ja (zie descriptieve gegevens). Maar: geen consistent stadsdeel-effect na rekening te hebben gehouden met In- en schoolkenmerken

- geen patroon bij overadvisering
- geen sterke aanwijzingen voor zwakker onderbouwrendement